

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 6.

Lýsingarprísir fyrri petittreglu: 30 oyr. á forsiðuni, 20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Tírsdag hin 28. juni 1927.

Kostar kr. 1.50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bílagt á posthósinum, brævasvarstodum og skrivstovnu. Telf. 143.

1. árg.

TANN YVURGANGUR, sum øll fræslint áskoðan, øll strev fyrri at vinna áfram og uppeftir skal fjögnum, má verða baldrutur og ljóðligur alt fænn. Tað merkist, at summir fara við hørðum, aðrir fara spakuliga, og aftur aðrir grunda sín framburð í loynd, eingin veit, hvat ið tað er, fyrr enn ein vakran dag alt tað, sum soleiðis í loynd er undirgrivið, raplar og sorlar alt, ið tað ber við.

Soleiðis er eisini vert at nema tann nattúrliga yvurgang til socialismuna fjögnum kapitalismuna, har alt verður sett inn uppá at vinna tað mest møgulega fyrri tað minst møgulega. Og sum hesin einstaklingsandi hevur reist sínar fyrstokur, borgir og múrar og m. a., er samstundis eisini íkominn ein líta í hesum nattúr-vega yvurgangi; tað er hin alt ov hugsunarleysa arbeiðan við peningi — tað er drivið til at seta alt upp á spæl, nýta nógv kort, og til tíðir, hóast sami einstaklingur ikki er ánnari at hesum kortum.

Pengarnir stýra øllum. — Tað villasta stríð um gullið leikar um alla verðina. — Á øllum, bórsum verðina runt speculerast og spælist tað, nógv verri enn í nokrum »Monte Carlo». Tað er ikki longur tørvur at vísa til hitt »berkytaða» America. Eisini vit kenna og fola teirra villa dans um gullkálvin. Tí undir tí donsku krónuni verður tað eisini spælt, bæði á ein og annan hátt, so tað er vert at nevna við respekt. Tað er ikki gott at siga, hvussi stórt hall er á tí langa skráplan, sum byrjar við Albertis fall — tey stóru bankkrakkini, og so allar teir smáu bedragarnir, sum koma í kjalavatninum, alt eru dómir um, at eingin sær fyrri endan.

Danska stýrið sleipar framvegis við síni tungu býrði, landmannshbankanum, — og tað er tí verri ikki úti við tí, í so máta er tað í seinri tíðum drivið so vítt við at spekulera og snýta, at næsadjørv blóð neyvan høvdu komið illa av stað við at sagl frá, nær tað næsta snýtaríð bleiv. Tað koma krisur, sum oyða stórar forlukur. Allt fýkur sum avnar fyrri vindinum av eini sovorðnari óekonomiskari orkan. Vit siggja, hvussu hin kapitalistiska demoralisatión breiðir seg, hvussu móstetningarnir vera stórir og stórir. Vit siggja, hvussu krisur og arbeiðsloysi vera varandi, uttan at tað er talan um at forða tí. Men soleiðis má tað ikki blíva við, tað vil føra til óekonomiska ruín, eisini fyrri okkara líla samfund. Tí tað er bert ein leið út av hesum »kaosis». Einans

socialisman kann draga menniskjuni upp úr hesum kapitalistiska mórufikinum. Við at rudda burt allar pengainteressir, alt kappingastríð á tí óekonomiska umdøminum, vil man kunna skapa eitt samfund, har tann lági egintokki, sum nú blómar so fagurt, kann býstast um við bróðursenju og samfelagsskapi.

Socialisman sigar — við somu vissu, sum sólin í morgin vil rísa í cysturi. Socialisman er hitt stóra mentunarverk, sum kann reka burtur hetta kapitalistiska náttúryrkur og gera menniskjuni til tað tey eiga at vera, semjandi menniskjur, sum liva trygg á hesu jørð, sum tey eru bórni á. Tí eigir arbeiðarflokkurin at búgva seg til stríð herheima sum har úti, at vit kunnu verða búin at taka við stýrinum, tá ið hin kapitalistiska samfundsskipanin hevur runnið boði av enda.

M. S. V.

Neistar.

Landhandler Bakke, der bor i Nærheden af Oslo, var i Hovedstaden og fik her Lyst til at vide, hvad Oplysningskontoret havde at sige om ham, fortæller et norsk Blad.

Han gik da ind paa Kontoret, udgav sig for en anden og begærede Oplysninger om en Landhandler Bakke fra Gruekedalen.

— Det er en meget daarlig Karl, blev der svaret. Han betaler aldrig.

— Mange Tak! sagde Bakke og tog i Dørhaandtaget.

— Stop lidt, sagde Oplysningsmanden. Det koster en Krone.

Jeg betaler aldrig, sagde Landhandleren og gik.

Lille Else, som kun er seks Aar gammel, kommer paa Besøg hos gamle Onkel Jens med Blomster fra Mor.

Jeg skulde hilse fra Mor og gratulere dig, siger hun. Og saa sagde Mor, at hvis du gav mig en Halvtreds-øre, saa skulde jeg sige Tak, og saa maatte jeg ikke miste den.

Fruen: »Maren, det gør mig ondt, at de vil skille til den forste. Hvilket Motiv har De?»

Maren: »Det er ikke noget Motiv, det er en Snedker.»

Ønsker Herren en Kuvert til to eller tre Kroner?

— Hvad er Forskellen?

— En Krone.

Jeg vil gerne tale med den Tysk, som brod ind hos mig, Hr. Fængselsdirektor.

— Hvad vil De ham?

Han gik gennem min Kones Soveværelse uden at vække hende. Jeg vil gerne vide, hvordan han har sig ad med det.

Jeg har altid ondt i Hovedet flere Dage efter en Kæft.

— Naah! Og jeg har ondt i Ryg-stykkerne!

— Naah —?

— Jo, paa Grund af den Modtagelse, jeg faar af min Kone, naar jeg kommer hjem.

— De siger, at De er Vegetarianer, og her sidder De og smauser i en saftig Bøf!

— Bøf, jamen det, De kalder Bøf, det kalder jeg forbuden Frugt.

Et Jubilæum.

Som omtalt i Kongresreferatet, sendte vort Broderorgan i København »Social-Demokraten» hver Morgen, de Dage Kongressen i Vejle varede, en frisktrykt »Social-Demokrat» til hver af Kongressens Deltagere. Bladet ekspederedes med Flyver fra København til Vejle. Det var i den Anledning, at Staaning udtalte:

For en Time siden kredsede en Flyver ind over Vejle. Det var »Social-Demokraten», Louis Pios lille, foragtede Blad, der fløj herover, hvor Repræsentanter for en halv Million danske Socialdemokrater samlede. Det er et Billede af den Udvikling, der er foregaaet.

Ved Kongressens Dirigentpult sad en Mand, der mere end nogen anden af de 500 Modeldeltagere havde Grund til at glæde sig over denne Udvikling og være stolt af den, thi han havde personlig gjort hele Feltoget med.

Denne Mand var Landslagsmand

C. C. Andersen.

I Onsdags — den 22. Juni — var det 50 Aar siden han første Gang valgtes som Formand for den socialdemokratiske Presses Kontrolkomité. Den socialdemokratiske Presse bestod den Gang af et enkelt lille Blad, hvorimod alle borgerlige Partiers Haand var vendt og som maatte kæmpe haarde økonomiske Kampe for overhovedet at kunne udkomme. Parti-arbejdet gik i hine Dage langsomt frem, ogsaa Bladets Virksomhed prægedes heraf. Gæld og Fattighed hærgede, Indflydelsen og Kreditten var sløj. Ugelønnen kunde ikke altid betales og Bogtrykkeren standsede Maskineriet. Naar det skete, lænede Trykkeren sig op mod sin Presse, lagde Armene over kors og ventede til langt ud paa Natten. Endelig kom C. C. Andersen styrtende og havde Fremfækket Beløbet, ofte maaske ved at bringe store personlige Ofre. Saa kommanderede Bogtrykkeren: »Tryk væk!» Og naar Budene kom næste Morgen og skulde udlbringe »Social-Demokraten», saa var Bladet færdigt.

Socialdemokratiet var som en læk Baad, men Tiltidsmændene sled i Pumperne og Baaden holdtes oppe.

Og Anstrængelserne lønnede sig. Arbejderne forstod efterhaanden den stærke Lære, at man skal stole paa sig selv og at Stændens Frigørelse, skal være Stændens eget Værk. En Sko-

mager, en Skrædder, en Snedker, en Handskemager, en Malersvend og en Typograf satte sig ved det faglige social-politiske Spil overfor de borgerlige Partiers og Privatkapitalens Mænd, flyttede Brikkerne med Kløgt og Tålmod, sagde: Skak! og gjorde mat.

... Og forleden samlede 500 Repræsentanter i Vejle, repræsenterende det største politiske Parti i det danske Rige. Smaakaarsmanden og Arbejderen er ikke længere en ydmyg Per Eriksen, der underdanig bøjer Ryg for Overklassens Matadorer. Han har gennem de 50 Aar vundet sin Selvtægt og kræver med fuld Ret sine Samfundsrettigheder, vil vidende, at han gennem sit Arbejde bærer Sten til den fælles Samfundsbygning, der bor indrettes saaledes, at det kan sliges om dem, der bor indenfor dens Rammer, at faa har for meget, men færre for lidt.

En mægtig Loftstang i Virket for at bibringe det arbejdende Folk denne Erkendelse, har været den socialdemokratiske Presse, der er skabt af Arbejderklassen selv og i Dag omfatter 60 Blade, spredt over det danske Rige. I 180,000 Hjem læses denne Presse, hvilket i Praktis betyder over en halv Million Læsere. Enhver vil forstaa, at dette har medført en fuldstændig Revolution i de Befolkningsslags Tankegang og Samfundsoptattelse, hvor denne Presse nu er en kær Ven. Og i Spidsen for Ledelsen af denne Presse staar i Dag, som i 1877 Snedkervenden C. C. Andersen. Hans Gerning og usvigelige Trokab mod sin Klasse er et talende Vidnesbyrd om, at Underklassen ikke skal vandre i Rigmandsflokkens Lede-baad, men skal stole paa sin egen Styrke og i Fællesskab kæmpe for sin politiske og økonomiske Frigørelse. Som Karl Marx har udtrykt det: Arbejderklassens Frigørelse skal være Arbejderklassens eget Værk.

C. C. Andersen fødtes 20. Maj 1849 i København. Han uddannedes som Snedkervend og kom med i den socialdemokratiske Bevægelse fra dens Begyndelse i Danmark. Og gennem de mange Aar har han af Partiet været betroet mange Opgaver, men næppe nogen har været ham kærere end Arbejdet for den socialdemokratiske Presse. Derfor kæmpede han saa energisk i den første kritiske Periode. Han forstod den Betydning, en Presse havde for det arbejdende Folk. Det blev hans Motto: Der, hvor denne Presse er oprettet, der bliver den! Og dette vil blive fulgt, derfor er Arbejderklassen i det samlede danske Rige en Garanti. Dette maa være en Trøst for de bekymrede Sjæle udenfor Socialdemokratiets Rækker her paa Færøerne, som nærer Ængstelse for »Føroya Social-Demokrates» Skæbne. Som Arbejderne med C. C. Andersen i Spidsen i 1877 værnede den spæde Plante, den daværende socialdemokratiske Presse var, saaledes vil færøiske socialdemokratiske Arbejdere og Fiskere værne nærværende Blad og fra den samlede danske Arbejderklasse vil de modtage en fremstrakt Broderhaand til dette Arbejdes Gennemførelse. Derfor sendtes der ogsaa i Onsdags her fra Færøerne de hjerte-ligste Hilsener til den i Arbejdet for den socialdemokratiske Presse gnaende Hovding C. C. Andersen.

Overalt i det danske Rige er det ar-

bejdende Folk ham Tak skyldig for hans store Arbejde, hans aldrig hvilende Virksomhed for Socialdemokratiet og dets Presse, de to Loftstænger, der skal hæve Underklassen op i Lyset og berede den Vejen frem mod det socialistiske Samfund.

Her fra dette Blads Spalter skal derfor lyde en Hilsen og Hyldest til Hovdingen C. C. Andersen, med Tak for hvad han har været ogsaa for »Føroya Social-Demokraten».

Anton.

En Eksprestur til Danmark.

Grundet paa »Lykkens lunefulde Spil» besluttede Bestyrelsen for Socialdemokratiske Forbund i Thorshavn d. 10. Juni at sende underskrevne som Forbunds Delegerede til Socialdemokratiets Kongres i Vejle. Det kunde naas endnu, da »Det Forenede» »Botnia» i Express-Ruten København—Færøerne—Island satte Recorden ved at være Forsinket en hel Dag, og derfor ankom Thorshavn samme Dags Aften ved 7½ Tiden for nedgaaende.

»Botnia» indfandt sig paa Thorshavns Red ved 7½ Tiden, og jeg havde lige pakket min Kuffert og satte i Løb for at komme ombord i Skibet, der naturligvis ekspederedes Express.

Det for Færøerne og Færinger gammelkendte Eftermøteri skulde man endnu en Gang faa under-streget — og det bliver nok ikke sidste Gang. Brev skulde faas af Sted netop i sidste Øjeblik, maaske nogle endda havde været paa Broen Aftenen i Forvejen, da »Tjaldur» lettende Anker og fløjtede: »Farvel!»

Jeg kommer ombord i »Botnia» og legger straks mærke til, at det var et Skib fra »Der var en Gang». For det har jeg da hørt, siden jeg var en lille, vild Knos, at det mest komfortable Skib, der sejlede paa Færøerne og Island, var »Botnia», og jeg vil heller ikke drage i Tvivl, at »Der var en Gang», men det maa være længe siden — idet mindste de 25 Aar.

Jeg blev henviset til et To-mandskammer, som jeg skulde dele med en Tysker, der havde været paa Island og opsat Maskiner i en der oprettet Hermetik-Fabrik. Det kan ikke nægtes, at Islænderne, hvad angaar Igangsatelse af Virksomheder, er et godt Stykke forud for os.

Naa, Tyskeren og jeg blev snart gode Venner, og Sproget voldte ikke nærværende Vanskeligheder. Der var en Del islandske Rejsende med og snart gik Samtalen livlig. Mellem Islænderne og Færinger er mange fælles Tilknytningspunkter og takket være det gode Humor, Islænderne er i Besiddelse af, gik Tiden hurtigt.

Lordag Aften d. 11. Juni ved 10 Tiden drev jeg langs Dæk og opdagede en Fyrbøder læse noget med spændt Interesse. Jeg tiltalte ham og spurgte, om det var Skibets Radio-Avis, hvortil han svarede Ja. Jeg dristede mig yderligere at anmode ham om at laane den, naar han var færdig; lidt maabende svarede han: »Den har hægt henne i Salonen, men jeg har hugget den til Dunkey-Manden, der er meget interesseret i Fodboldkampen, og nu Snyder jeg mig lidt af Indholdet til, for han faar den.» Hertil svarer jeg ganske beskedent: »Det er naturligvis en 1ste Klasses Radio-Avis, som kun er forbeholdt 1ste Klasses Passa-